

ISLAH YOLUYLA ZAMANAŞIMI SAVUNMASI ASLA DOĞRU DEĞİLDİR

ÇELİK AHMET ÇELİK

I- KONUNUN ÖNEMİ

6100 sayılı Hukuk Yargılama Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, hak kayıplarını önleyici (belirsiz alacak davası gibi) yargılama kolaylıklarına sevinmek üzereyken, yeni engeller konulmaya başlandığını kaygıyla izliyoruz. Öyle anlaşılıyor ki, hakkın özünü yokeden biçimsel kurallardan kolay kolay kurtulamayacağız.

İşte bunlardan biri, ıslah yoluyla zamanaşımı savunması yapılabileceği görüşüdür ki, bunu asla doğru bulmuyoruz. Çünkü, 6100 sayılı yeni Hukuk Yargılama Yasası'nın sağladığı geniş olanaklarla iki kez verdiği cevap dilekçesinde zamanaşımı savunmasını unutan, ön inceleme aşamasında da bu yönde bir girişimde bulunmayan davalıya, uzun zaman ve emek harcadıktan sonra, karar aşamasına yaklaşıldığı sırada, "ıslah yoluyla" zamanaşımını ileri sürme fırsatı tanınması, kazanılmış hak ilkesine aykırı olduğu gibi, onu kendi kusurundan yararlandırmak olur. Ayrıca haksızlığını ve ödeyeceği tazminat miktarını öğrenen davalının, zamanaşımını ileri sürerek bundan kurtulmaya çalışması da dürüstlük kuralına"aykırı (TMK.m.2 ve HMK.m.29/1), kötünietli bir davranıştır. (HMK.m.182)

Yargıtay, uzun yıllar boyunca, bazı sapmalar dışında, ıslah yoluyla zamanaşımı savunması yapılamayacağı yönünde çok sayıda kararlar vermiş iken, bazı hukukçuların etkisiyle ve Yasa'nın 277.maddesinin gerekçesinin son paragrafına tehlikeli bir virüs gibi sokuşturulan kısa bir açıklamanın yasa hükmü gibi algılanmasıyla, görüş değiştirmiş ve ıslahla zamanaşımı savunması yapılabileceği yönünde kararlar vermeye başlamıştır. Bizce bu kararlar son derece yanlış ve sakıncalıdır.¹

II- ISLAHLA ZAMANAŞIMI SAVUNMASI NEDEN YANLIŞTIR

1- Islah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz

Yasal süreler içinde ileri sürülmeyen zamanaşımının, yargılamanın ilerleyen aşamasında sonradan "ıslah yoluyla" ileri sürülmesi, "**kazanılmış hak**" ilkesine ve "**dürüstlük**" kurallarına (TMK.m.2 ve HMK.m.29/1 ve m.182) aykırıdır.

Yasal cevap süresi içinde (1086/m.195 ve 6100/m.127,317,319) zamanaşımı savunması yapmayan davalı, sonradan ve yargılamanın ilerleyen aşmalarında zamanaşımını ileri sürmüş olup da davacı "**savunmanın genişletilmesine**" karşı çıkmışsa (1086/m.83,202/2 ve 6100/m.141/1, 176), davacı yararına "**kazanılmış hak**" oluşur.²

Genel usul kurallarına göre, ıslah yoluyla da olsa "**kazanılmış haklar**" ortadan kaldırılamaz. (6100/m.126-131, 136, 141/1,317,319) Çünkü bir tarafa hak tanınırken, diğer tarafın hakkı ortadan kaldırılmakla Anayasal eşitlik ilkesi zedelenmiş olur.

¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 06.04.2011 gün E.2010/9-629 K.2011/70 sayılı, 4.HD. 3.11.2011 gün E. 2011 /10614 K.2011/11538 sayılı,19.HD 18.10.2011 gün E.2011/9838 K.2011/12828 sayılı kararları.

² Yarg. 19.HD.14.09.2009, E.2008/11897 K.2009/8161 sayılı, 4.HD.30.09.2002, 5913-10502 sayılı, (YKD. 2003/1-24),11.HD.28.05.2004,E.2003/11314-K.2004/6003sayılı,3.HD.30.11.1987,2621-11529sayılı(YKD.1988 / 6-759) 4.HD.02.05.1979, 2190-5796 sayılı, 4.HD.10.05.1983, 4160-5059 sayılı, 4.HD. 11.01.1988, 5186-8535 sayılı, 2.HD.04.06.2001, 7431-8666 sayılı aynı görüşü paylaşan çeşitli daire kararları .

2- Yasanın belirlediği sürelerde kullanılmayan hak düşer

İslah, taraflardan birinin yapmış olduğu bir **usul işlemini** tamamen veya kısmen düzeltmesidir. (1086/m.83 ve 6100/m.176) Öğretide tartışılan konu, ıslahın **sürelî usul işlemlerini** kapsayıp kapsamayacağıdır (1086/m.202/son, 6100/m.141/2). Oysa, **yasanın belirlediği süreler kesindir**. Bu süreler içinde yapılması gereken işlem yapılmamış ise bu hak **düşer**. (6100/HMK.m.94/1)

Yasal sürelerin ıslahla etkisiz hale getirilmesi de olası değildir. Çünkü, **yasal süreler**, tarafların yapması gereken bir usul işlemi değildir. Yargıcın belirlediği süre ile ikinci kez verdiği kesin süre (1086/m.163 ve 6100/m.94) **hak düşürücü sürelerdir**. Bu husus yasada “**Kesin süre içinde yapılması gereken işlemi, süresinde yapmayan tarafın, o işlemi yapma hakkı ortadan kalkar**” biçiminde açıklanmıştır. (6100/m.94/2) **Hak düşürücü süreleri** yargıç, tarafların ileri sürmesini beklemeksizin doğrudan dikkate almakla yükümlüdür. Çünkü, yasa koruyucunun **hak düşürücü süreyi** koymasında kamu yararı egemendir.

3- Bir işlemin ıslahla düzeltilmesi, geçerli bir hukuki işlemin varlığını gerektirir.

6100 sayılı Yasa'nın 94.maddesi (1086 sayılı Yasa'nın 163.maddesi) uyarınca **hak düşürücü** olan (önceki yasaya göre on günlük ve yeni yasaya göre iki haftalık) **cevap süresi** ve **ikinci cevap süresi** içinde zamanaşımı savunması yapılmamış, ön inceleme veya tahkikat aşamasında da, sonradan ileri sürülen zamanaşımına karşı davacı taraf “**savunmanın genişletilmesine**” onay vermemiş ise, süresi geçtikten sonra yapılmış ve karşı çıkılmış bir savunma hiç yapılmamış gibidir. Bu durumda ortada yapılmış bir işlem olmadığından, o işlemin düzeltilmesi de (ıslahı) söz konusu olamaz.

Yeni HMK'nda davalıya üç olanak tanınmıştır: İlk cevap dilekçesinde unuttuğu zamanaşımı savunmasını, ikinci cevap dilekçesinde ileri sürebilir. Gene unutmuşsa, ön inceleme aşamasında deneyebilir. (6100/m.127,136,141/1)

Cevap dilekçesinde ve ikinci cevap dilekçesinde, daha sonra ön inceleme aşamasında unutilan zamanaşımı savunmasının “ıslah” yoluyla ileri sürülmesi, 6100 sayılı HMK.176. maddesine uygun bir ıslah değildir. Çünkü ıslah edilmek istenilen, aslında usule ilişkin bir işlem olmayıp, bundaki amaç, savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap ve ikinci cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutilan zamanaşımı definin eklenmesi suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan “kazanılmış hakkı” ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup, kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

4- Yapılmamış bir hukuki işlem ıslahla düzeltilemez

Zamanaşımı savunması, 6100 sayılı Hukuk Yargılama Yasası'nın 116.maddesinde (önceki 1086/HUMK.m.187'de) sayılan ilk itirazlardan olmamakla birlikte öğretide ve uygulamada zamanaşımının cevap süreleri içinde ileri sürülmesi gerektiğinde görüş birliği vardır. O halde cevap süreleri içinde yapılmamış olan zamanaşımı savunmasının dikkate alınması, davacının karşı çıkmamış olması ile olasıdır. (1086/ m.202/2 ve 6100/m.141/1)

5- Davacı taraf onay vermemiş ise zamanaşımı savunması hiç yapılmamış gibidir.

Zamanaşımı savunmasının, yeni 6100 sayılı Yasa'ya göre ilk cevap (m.127) ve ikinci cevap (m.136) için öngörülen iki haftalık ve bazı durumlarda yargıç tarafından verilen ek (**hak düşürücü**) süre geçtikten sonra, yargılama sırasında (ön inceleme veya tahkikat aşamasında) yapılması ve davacının buna süresinde karşı çıkması durumunda, yukarıdaki açıklamalarda belirtildiği gibi, zamanaşımı savunması hiç yapılmamış gibidir. **Yapılmamış hukuki bir işlemin ıslahla düzeltilmesinin düşünülmesi temel hukuk kurallarıyla bağdaşmaz.**

O halde, **ıslahla** giderilebilecek **usule ilişkin** hukuki bir yanlış işlemin varlığından da söz edilemez. **Yukarda da belirttiğimiz gibi, yasal sürelerin ıslahla etkisiz hale getirilmesi olası değildir.** Zira yasal süreler tarafların yapması gereken usuli bir işlem değildir.³

6- Zarar ve kapsamı belli olduktan sonra, zamanaşımının ileri sürülmesi, “dürüstlük kuralına” aykırı ve bir hakkın açıkça “kötüye kullanılması”dır.

Davanın esasına girildikten, taraf delilleri toplandıktan, tanıklar dinlendikten, bilirkişi raporları alındıktan, uzun bir yargılama süreci geçirildikten; zaman, emek ve para harcadıktan sonra, karar aşamasına yaklaşıldığı sırada, davanın kaybedileceğinin ve yüksek bir tazminat ödeneceğinin ayırdına varan (sonradan uyanan) davalının veya vekilinin, yasal sürelerde kullanmayı unuttuğu zamanaşımını “ıslah yoluyla” ileri sürmesi, evrensel bir hukuk kuralı olan “**kazanılmış hak ilkesine**” ve “**dürüstlük kuralına**” aykırı (TMK.m.2 ile HMK.m.29/1), **kötüniyetli bir davranıştır.** (HMK.m.182) Davacının haklı olduğu kesin anlaşıldıktan, davalının zararı ödeme yükümlülüğü ve zarar miktarı belli olduktan sonra, hakkın özünü bir takım yapay ve haksız usul hükümleriyle ortadan kaldırmak adalet duygusunu yokeden, hukuka ve yargıya güveni sarsan, vicdanları titreten insafsızca bir görüş, kötü bir uygulamadır. Şu evrensel kural asla akıldan çıkarılmamalıdır: “**Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.**” (TMK.m.2/2)

7- Yeni 6100 sayılı HMK’nun 176.maddesinin gerekçesine eklenen paragraf, yasanın emredici hükümlerine aykırıdır.

Yeni 6100 sayılı HMK’nun 176.maddesi 1.fıkrasında “Taraflardan her biri, yapmış olduğu usul işlemlerini kısmen veya tamamen ıslah edebilir” biçiminde yalın, açık ve kesin bir açıklama yapılmış olup, yasalardaki açık hükümler yorum yoluyla ve başka anlamlar yüklenerek değiştirilemez ve genişletilemez. (TMK.m.1) Ama birileri tarafından nasıl yapıldıysa, 176.maddenin gerekçesinin altına bir son paragraf eklenerek “ıslah yoluyla zamanaşımının ileri sürülebileceği” biçiminde tehlikeli bir virüs sokulmuş, zararlı bir mikrop bulaştırılmıştır.

176.maddenin gerekçesine eklenen bu paragraf, Yasa’nın sürelerin kesinliğine ilişkin 94.maddesi ile 127 ve 136.maddelerine, ayrıca 317.maddesine ve dürüstlük kuralına ilişkin 29.maddesine aykırıdır.

8- “Kimse kendi kusurundan yararlanamaz” ilkesi dikkate alınmalıdır

Uzun bir yargılama sürecinde zaman ve emek harcadıktan sonra, davalıya, “ıslah yoluyla” zamanaşımını ileri sürme olanağı tanınması, temel bir hukuk kuralı olan “kimse kendi kusurundan yararlanamaz” ilkesine aykırıdır.

Burada kusur, davalının, yasanın belirlediği sürelerde savunma haklarını kullanmayıp, emek ve zaman harcadıktan ve hüküm aşamasına gelindikten sonra, haklılığı kesin belli olmuş davacının, zamanaşımı savunmasıyla önünü kesmektir; onu haktan yoksun bırakarak zararlandırmaktır. Haksız eylem ile zarar arasında nedensellik bağı bulunduğu göre, “ıslah” adı altında davalıya zamanaşımını ileri sürme olanağı tanınması, onu “kendi kusurundan” yararlandırmak olur. Bunun ayırdına varılmalı, böylesine kötü kurallar yaratılıp hakkın özü yokedilmemelidir.

III- HAKSIZ EYLEMLER VE ZAMANAŞIMI

1- İnsanı ve yaşama hakkını gözardı eden her görüşe karşı olunmalıdır

Öteden beri savunduğumuz gibi, hukukun dar ve donmuş kuralları dışına çıkamayan, katı ve biçimsel kurallarla hakkın özünü yokeden, olaylara genel toplum bilimleri açısından bakamayan, toplumun zaman içinde değişimlerini ve özellikle “insanı ve yaşam gerçeklerini”

³ Yargıtay 2.HD.04.06.2001 gün E.2001/7431-K.2001/8660 sayılı kararında bu konuda uzun ve ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

göremeyen bazı hukukçular yüzünden, yargı adaletli kararlar veremez duruma getirilmiş, yargıya güven son derece azalmıştır. Bunun pek çok kişiyi yargıya başvurmak yerine, başka hak arama yollarına itebileceği; giderek bazı odakların ve yasadışı örgütlerin yargı işlevi göreceği kaygısını taşıyoruz. Kaygının ötesinde ürkütücü duyular alıyoruz.

Öğretide kim neyi nasıl savunuyorsa savunsun, geçmişten gelen donmuş, kalıplaşmış, değişmez din kuralları gibi benimsenmiş, soyut ve ruhsuz, zamanla değişen toplumun ihtiyaçlarını, yaşam gerçeklerini ve insanı dikkate almayan görüşler, bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyor. Bizi ilgilendiren, tüm hakların üstünde tuttuğumuz “yaşama hakkı” ve bunun özelinde “sağlıklı yaşama hakkı”dır. Bu hakları, biçimsel kurallarla yoketmeye kalkışan kişilerin görüşlerini hiç ciddiye almıyor, onları bilimsellikten uzak buluyoruz. İşte bu yüzden ki, özellikle insan zararları ve işçi haklarıyla ilgili davalarda, ıslah yoluyla zamanaşımı savunmasına karşı çıkıyoruz.

Şunları unutmayalım: Katı biçimcilerin dayatmaları yüzünden bugüne kadar sayısız hak kayıpları olmuştur. Yıllarca, yasada bulunmayan “fazlaya ilişkin hakları tutma” kuralı yüzünden haksız eylemden zarar gören kişiler tazminatlarını alamaz duruma getirilmişlerdir. Fazlaya ilişkin haklarını saklıdır, denilmemişse, bu “zımni feragat” sayılmıştır. Oysa aynı hukukçular feragatin açık, anlaşılır ve kesin olması gerektiğini söylemişlerdir. Ölüm ve bedensel zararlarında başlangıçtaki yoğun belirsizlik nedeniyle, bu tür davaların tespit davası biçiminde açılmasına (hukuki yarar yoktur diyerek) karşı çıkmışlar; kısmi davanın aslında tespit davası olmasına, istem sonucunun tüm alacak ve tazminat miktarını kapsamasına ve yargıcın zararı ve kapsamını belirleyip tümünü hüküm altına alması yasanın emredici hükmü olmasına karşın (BK.m.42/2 ve TBK.m.50/2), zamanaşımının ilk (kısmi) dava dilekçesindeki miktarla sınırlı olarak kesileceği, tespite ilişkin bölüm için zamanaşımının işleyeceği görüşü benimsenmiş; tespite ilişkin bölümün artırılması yalnızca bir harç tamamlama işlemi olduğu halde, buna ıslah denilip yeni bir dava sayılmış ve bu anlayış çerçevesinde davalıya zamanaşımını ileri sürme fırsatı verilerek, alacak ve tazminatın tespitle belirlenen asıl büyük bölümünün zamanaşımı nedeniyle alınamaması sonucunu doğuran haksızlıklar yapılmıştır.

Bütün bu hak engelleyici durumların, 6100 sayılı yeni HMK.107.maddesindeki belirsiz alacak davası yoluyla aşılacağı; 109.maddenin 3.fikrasıyla da kısmi davaya ilişkin olumsuz koşulların son bulacağı beklentisi içinde iken, bu kez haksız ve hukuka aykırı eylemlerden zarar görenlerin karşısına “ıslah yoluyla zamanaşımı savunması” çıkarılmıştır.

2- Haksız eylem zamanaşımı ve hukukçuların duyarsızlığı

Tüm olumsuzlukların ve hak kayıplarının kaynağında, süresi çok kısa tutulan haksız eylem zamanaşımı vardır. Bu konuda hukukçuların duyarsızlığı, ilgisizliği anlaşılır gibi değildir. Düşününüz ki, 818 sayılı Borçlar Yasası'nın yürürlüğe girdiği 1926 yılından başlayarak seksenaltı yıl boyunca, (1) yıllık zamanaşımı süresinin yetersizliği, davaların hiç birinin bir yılda sonuçlanmayıp yıllarca sürdüğü, bu çok kısa zamanaşımı süresi yüzünden binlerce (yüzbinlerce mi demeliyiz) uğranılan hak kayıpları hep görmezden gelinmiş; kimse bu konuyu ele almayı, haksızlıkları önlemeyi düşünmemiş; hiçbir hukukçu bu seksenaltı yıl boyunca yasa değişikliği önermemiş, sürelerin artırılması yönünde girişimlerde bulunmamıştır. Her dönem TBMM'de görev alan çok sayıda hukukçu milletvekilleri de bir öneri getirmemişlerdir. Bilim çevreleri de bu konuya hep duyarsız kalmışlardır.

818 sayılı BK'nun 60.maddesindeki (1) yıllık haksız eylem zamanaşımı süresinin, 6098 sayılı yeni TBK'nun 72.maddesinde yalnızca (2) yıla çıkarılması yeterli olmamıştır. Avrupa ülkelerinde zamanaşımı sürelerinin yeniden düzenlendiği bir dönemde gelişmeler gözardı edilmemeliydi. En azından insan zararları konusunda daha duyarlı olunmalı, yaşama ve beden bütünlüğüne verilen zararlardan doğan davalar için, yeni yasada, daha uzun zamanaşımı süreleri yer almalıydı. Bu sürelerin Alman Borçlar Yasası'nda (30) yıl, Fransız Medeni Yasası'nda (10) yıl olduğunu anımsatalım. Bizde bu sürenin neden kısa tutulduğunu

sorduk sorguladık, ama kimseden bir yanıt alamadık. Daha kötüsü bu konuya ilgisiz ve duyarsız kaldığımızı gözlemledik.

Biz hep şunu soruyoruz: **Kişilerin özgür istençleriyle yaptıkları sözleşmelere** (10) yıllık zamanaşımı uygulanırken, **istenç dışı uğranılan zararlar için** çok kısa zamanaşımı süreleri uygun görülmesi nasıl bir hukuk anlayışıdır ?

Bizce, 6098 sayılı yeni TBK'daki haksız eylem zamanaşımı süresinin ek bir yasa değişikliğiyle artırılması düşünülmelidir. Önerimiz, Yasa'nın 72.maddesindeki (2) yıllık öznel sürenin (10) yıla ve (10) yıllık nesnel sürenin (30) yıla çıkarılmasıdır. Ya da haksız eylem kural zamanaşımı (5) ve (20) yıl, yaşama ve beden bütünlüğüne ilişkin davalarda (10) ve (30) yıl olmalıdır. Ayrıca, işkence, barbarlık, küçüklere karşı şiddet ve cinsel saldırı eylemlerinden doğan zararlar, hukuki sorumluluk davalarının zamanaşımı süresi doğrudan (30) olmalıdır. Böylece Avrupa ülkeleriyle de uyum sağlanmış olacaktır.

Sonuç olarak, haksız eylem zamanaşımının, yukarda açıkladığımız gibi, en az (10) yıla çıkarılması durumunda bütün dertler bitecek; ıslah tehdidi sona erecek, zarar sorumlusu kötü niyetli kişilerin tazminat ödemekten kurtulmalarının önü alınabilecektir.

3- Yeni HMK'nun koruyucu hükümlerine karşın tehlike geçmemiştir.

Bilindiği gibi, haksız eylemlerde zamanaşımı çok kısa (önceki yasada bir yıl, yeni yasada iki yıl) olup, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat davaları hiçbir zaman bir veya iki yılda sonuçlanmadığı gibi, kişilerin derlenip toparlanıncaya, ceza kovuşturmasından delil elde ederek uğradıkları zararları “dava edilebilir” bir kıvama getirinceye kadar epey bir zaman geçmektedir. Her ne kadar 6100 sayılı yeni HMK.107.maddesindeki “belirsiz alacak davası” bir koruma sağlamakta ve zarar (tazminat) tutarı belirlendikten sonra “dava değerinin artırılması” ve “harç tamamlama” işlemi, önceleri olduğu gibi yeni bir dava sayılmamakta ve tazminatın asıl büyük bölümü zamanaşımına uğratılmamakta ise de, gene hak kısıtlamayı görev edinmiş birileri araya girip, 107.maddenin 2.fıkrasını biçimsel bir kılıfa yerleştirerek, haksız eylemden zarar görenlerin önünü kesecekler ve zararın (tazminatın) belli olduğu aşama sonrasında davalıya “ıslah” yoluyla zamanaşımını ileri sürme fırsatı vereceklerdir.

Bu tehlikeyi her an beklemek ve şimdiden önlem almak gerektiğini düşünüyoruz.

Öte yandan 6098 sayılı HMK'nun 109.maddesindeki “kısmi dava”nın görülmesi sırasında da, yeni yasadaki önceki kısmi davaya ilişkin sorunların ve tüm olumsuzlukların hak arayanların önünü keseceği bilinmelidir. Özellikle kısmi davanın tespiti ilişkin bölümü, önceleri olduğu gibi, yeni bir dava sayılacak ve davalı zamanaşımını ileri sürebilecek; eğer unuttuysa ıslaha başvuracaktır.

4- Haksızlığı görmek için olaylara bakılmalıdır

Bilim araştırmadır, şundan bundan alıntıları yinelemek bilim değildir. Özellikle toplum bilimlerinde insan unsurunu ve insanlar arası ilişkileri tanımak, bilmek gerekir. Toplum olayları ve kişiler arası ilişkiler toplum bilimlerinin ve hukukun araştırma alanıdır. Kurallar ve kuramlar bu araştırmaların sonucu olmalıdır. Bu bağlamda yaşam gerçeklerinden uzak kalınmamalı, zaman içinde değişen koşullar ve toplumun ihtiyaçları eytişimsel yöntemle değerlendirilmeli; yaşanan süreç için en uygun kural ve yöntemler bu yolla belirlenmelidir.

Bugüne kadar yargıya yansıyan olayları bölümlendirerek, ayrı ayrı ele alarak inceleyen, değerlendiren, bunlardan ortak sonuçlar çıkaran bir araştırmacıya rastlamadık. Böyle bir araştırmaya girişenler görecektir ki, insan unsuru ve yaşam gerçekleri dikkate alınmadan konulmuş katı ve içerikten yoksun kurallar yüzünden pek çok kişi haksızlığa uğratılmakta; yargıya güven kalmamaktadır. En bilgili, donanımlı, yetenekli avukatlar bile çok iyi hazırlanıp açtıkları, haklılığı kesin davalarda dahi sonucun olumlu çıkacağından emin değillerdir. Bu güvensiz ortam kesinlikle sona erdirilmeli, hukukta ve yargıda köklü ve kapsamlı bir düzeltme (reform) düşünülmelidir.

IV-YARGITAY'IN YANLIŞ KARARLARI

1- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun bir kararının eleştirisi :

a) Yargıtay HGK. 06.04.2011 gün E.2010/9-629 K.2011/70 sayılı kararında, özetle:

“İşçilik alacakları davasında; zamanaşımı def'i, unutma veya benzeri nedenlerle, davanın başında ileri sürülmemiş olabilir. Daha sonra bu durumun farkına varılırsa, ıslah yoluyla ileri sürülebilmesi gerekir. Aynı zamanda **silâhların eşitliği** ilkesinin zorunlu bir sonucu olarak; davalının ıslah yolu ile savunmasını genişletebilmesinin mümkün olduğu sonucuna varılmalı; dolayısıyla zamanaşımı def'inin sonradan ıslah yolu ile ileri sürülebileceği kabul edilmelidir. O halde, davalı Sağlık bakanlığı vekilinin yasal süresi içerisinde ibraz edilen cevap dilekçesinde herhangi bir nedenle ileri süremediği zamanaşımı def'ini, sonradan ıslah yoluyla ileri sürmesinde usule aykırı bir yön bulunmayıp; ıslah edilmiş bu yeni savunmaya karşı tarafın (davacının) itiraz etmesinin de, sonuca bir etkisi bulunmamaktadır” denilmiştir.

b) Kararı şu yönlerden yanlıştır buluyoruz:

Bir elinde kılıç ve bir elinde teraziyle simgelenen tüccar hukukunun (kapitalizmin) acımasızlığını açığa vururcasına, ıslah yoluyla zamanaşımı savunmasının haklılığı, “**silâhların eşitliği**” ilkesinin zorunlu bir sonucu olarak nitelenmiştir. Denilmektedir ki, nasıl davacı ıslah yoluyla dava değerini artırabiliyorsa, davalı da ıslah yoluyla zamanaşımını ileri sürebilmelidir. Böyle düşünülmekte ise de, bu görüş her yönden yanlıştır. Hem biz “**silâhların eşitliği**” ilkesini ilk kez duyuyoruz. Hukukta böyle bir ilke var mıdır? Yargı bir savaş alanı mıdır ki, silâhını kapalı duruşmada soluğu alsın ?

Bir kere, davacının dava değerini artırmasına “ıslah” denilmiş ise de, bu doğru değildir. Önceki dönemde kısmi dava adı altında açılan (aslında örtülü bir tespit davası olan) davalarda tespite ilişkin bölüm için harç tamamlama işlemi yeni bir dava ve ıslah değildir.

İkincisi, “silâhların eşitliği” ilkesinden söz edeceksek, burada davalı mağdura karşı daha güçlü duruma getirilmektedir. Çünkü, davalı ilk cevap ve ikinci cevap dilekçelerinde unuttuğu zamanaşımını, ön inceleme aşamasında da savunmanın genişletilmesi yoluyla ileri sürmeyi denemeyip, yargılama uzadıktan, zaman ve emek harcadıktan, alacak veya tazminat miktarı belli olduktan sonra, hüküm aşamasına yaklaşıldığı sırada “ıslah” yoluyla ileri sürmeye kalkışırsa, bu, “**kazanılmış hak**” ilkesine ve “**dürüstlük**” kurallarına (TMK.m.2 ve HMK.m.29/1 ve m.182) aykırı olur.

Oysa, genel usul kurallarına göre, ıslah yoluyla da olsa “**kazanılmış haklar**” ortadan kaldırılamaz. (6100/m.126-131, 136, 141/1,317,319) Çünkü bir tarafa hak tanınırken, diğer tarafın hakkı ortadan kaldırılmakla **Anayasal eşitlik ilkesi** zedelenmiş olur.

Görülüyor ki, Hukuk Genel Kurulu kararında “**Anayasal eşitlik ilkesi**” bir yana bırakılıp “**silâhların eşitliği**” ilkesi benimsenmiştir. Bu görüşü ürkütücü buluyoruz. Zaten kuşkuumuz var: Acaba hukuk ve yargı mağdura düşman (mı ?)

Üçüncüsü, Hukuku Genel Kurulu, yasal (hak düşürücü) sürelerde yapılmayan zamanaşımı savunmasını, sonradan düzeltilmesi veya değiştirilmesi olanaklı bir “usul işlemi” gibi görmüştür. Oysa, **bir işlemin ıslahla düzeltilmesi, geçerli bir hukuki işlemin varlığını gerektirir; yapılmamış bir hukuki işlem ıslahla düzeltilmez**

6100 sayılı Yasa'nın 94.maddesi (1086 sayılı Yasa'nın 163.maddesi) uyarınca **hak düşürücü** olan (önceki yasaya göre on günlük ve yeni yasaya göre iki haftalık) **cevap süresi** ve **ikinci cevap süresi** içinde zamanaşımı savunması yapılmamış; ön inceleme veya tahkikat aşamasında da, sonradan ileri sürülen zamanaşımına karşı davacı taraf “**savunmanın genişletilmesine**” onay vermemiş ise, süresi geçtikten sonra yapılmış ve karşı çıkılmış bir

savunma hiç yapılmamış gibidir. Bu durumda ortada **yapılmış bir işlem olmadığından, o işlemin düzeltilmesi de (ıslahı) söz konusu olamaz.**

Yeni HMK'nda davalıya üç olanak tanınmıştır: İlk cevap dilekçesinde unuttuğu zamanaşımı savunmasını, ikinci cevap dilekçesinde ileri sürülebilir. Gene unutmussa, ön inceleme aşamasında deneyebilir. (6100/m.127,136,141/1)

Cevap dilekçesinde ve ikinci cevap dilekçesinde, daha sonra ön inceleme aşamasında unutulmuş zamanaşımı savunmasının "ıslah" yoluyla ileri sürülmesi, 6100 sayılı HMK.176. maddesine uygun bir ıslah değildir. Çünkü ıslah edilmek istenilen, aslında usule ilişkin bir işlem olmayıp, bundaki amaç, savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap ve ikinci cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş zamanaşımı definin eklenmesi suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan "kazanılmış hakkı" ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup, kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

c) Görüldüğü gibi, ne yönden bakarsak bakalım, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun. 06.04.2011 gün E.2010/9-629 K.2011/70 sayılı kararı tümüyle yanlıştır. Hele kararın işçi alacaklarıyla ilgili olduğunu gözönüne aldığımızda, bu görüş ve eğilimlerden kaygı duyuyoruz. Acaba diyoruz, zamanaşımı savunmasını yasal (hak düşürücü) sürelerde yapmayı unutan davalıya bu olanağın tamamlanmasında, davalının Sağlık Bakanlığı olmasının bir etkisi var mı? Çünkü, öteden beri yargıda "Devleti korumaz lâzım" yanlışı sökülüp atılamamıştır.

2- Yargıtay iki özel dairesinin kararları hakkında:

Yazımızın sonunda örneklerini vereceğimiz özel daire kararlarında, uzun yıllar boyunca son derece sağlam gerekçelerle, ıslah yoluyla zamanaşımı savunması yapılamayacağı yönünde kararlar verilmiş iken, 6100 sayılı HMK'nun 176.maddesinin gerekçesine eklenen son paragrafın etkisiyle, ıslah yoluyla zamanaşımı savunması yapılabileceği yönünde kararlar verilmeye başlandığını kaygıyla izliyoruz.⁴

Yukarda demiştik ki: "Birileri tarafından nasıl yapıldıysa, 176.maddenin gerekçesinin altına bir son paragraf eklenerek "ıslah yoluyla" zamanaşımının ileri sürülebileceği biçiminde tehlikeli bir virüs sokulmuş, zararlı bir mikrop bulaştırılmıştır. Anlaşılan hastalık yavaş yavaş yayılıyor.

Bize göre, 176.maddenin gerekçesine eklenen bu paragraf, Yasa'nın sürelerin kesinliğine ilişkin 94.maddesi ile 127 ve 136.maddelerine, ayrıca 317.maddesine ve dürüstlük kuralına ilişkin 29.maddesine aykırıdır.

⁴ Örneğin, 19.HD.18.10.2011 gün E.2011/9838 K.2011/12828 sayılı, 4.HD.03.11.2011 gün E.2011/10614 K.2011/11538 sayılı kararları.

ISLAH YOLUYLA ZAMANAŞIMI SAVUNMASI YAPILAMAYACAĞINA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Davalının cevap dilekçesinde unuttuğu zamanaşımı savunmasını, ıslah yoluyla ileri sürmesi usul hükümlerine aykırı olup, bu yolla kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz.

Her ne kadar HMUK.nun 83 ve sonraki maddelerine göre, davalının da usule ilişkin olarak yapmış olduğu işlemleri tamamen ıslah edebilme hakkı varsa da, genel usul kurallarına göre ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir. Davalının cevap dilekçesinde ileri sürmeyi unuttuğu zamanaşımı defini, ıslah yoluyla kullanmak istemesi, usule ilişkin olmayıp, buradaki amacı, savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece zamanaşımını ileri sürerek davanın reddini sağlamak ve böylece davalı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu, doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.”

4.HD.30.09.2002, 5913-10502 (YKD.2003/1-24)

Cevap süresi içinde zamanaşımı definde bulunmayan davalı, daha sonra ıslah dilekçesiyle bu yola başvurmuş olup, genel usul kurallarına göre, ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz.

Esasen davalının yapmış olduğu işlem, HUMK 83. maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir.

Somut olayda davalının bu istemi usule ilişkin olmayıp, buradaki amacı savunmanın genişletilerek davanın reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur.

Davalı vekili, cevap dilekçesinde zamanaşımı def'ini ileri sürmemiş, daha sonra cevap dilekçesini ıslah yoluna başvurmuş ve ıslah dilekçesinde zamanaşımı savunmasında bulunmuş, davacı ise bu usuli işleme karşı çıkmıştır.

HUMK 83. ve devamı maddelerine göre davalının da usule ilişkin olarak yapmış olduğu muameleyi tamamen ıslah edebilme hakkı vardır. Ancak genel usul kurallarına göre ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Esasen davalının yapmış olduğu işlem, HUMK 83. maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir.

Somut olayda davalının bu istemi usule ilişkin olmayıp, buradaki amacı savunmanın genişletilerek davanın reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu, doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup, kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

Davacı, genişletilen savunmaya açıkça karşı çıktığına ve HUMK 202. maddesi hükmünce davalı cevap dilekçesini hasmına tebliğ ettirdikten sonra onun izni olmaksızın savunma nedenlerini genişletmeyeceğine göre davalının ileri sürdüğü zamanaşımı def'inin reddi gerekir.

Bu durumda mahkemece davalının zamanaşımı def'inin reddi ile davanın esasına girilerek yapılacak yargılama sonunda uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

19.HD.14.09.2009, E.2008/11897 - K.2009/8161

Davalı, süresinde verilmeyen cevap dilekçesini, süresinde verilmiş hale getirmek için ıslah yolunu kullanamaz; kullanmış olması da hukuki sonuç doğurmaz.

(1086/m.83,195)

Davalı, **kanuni süresinden sonra** verdiği cevap dilekçesinde istemin zamanaşımı nedeniyle reddini dilemiş, daha sonra cevap dilekçesini ıslah ederek, bu ıslah edilen cevap dilekçesinde de zamanaşımı defini yineleyerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, zamanaşımı nedeniyle dayanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Islah, taraflardan birinin yapmış olduğu bir usul işleminin, karşı tarafın oluruna bağlı olmaksızın tamamen veya kısmen düzeltilmesi olarak tanımlanabilir. Bu tanımlamadan sonra hemen belirtmek gerekir ki, bir davada cevap dilekçesinin verilmesi de bir usuli işlemdir. Davalı, cevap dilekçesinde ileri sürmediği bir savunmayı özellikle zamanaşımı defini cevap dilekçesini ıslah ederek ıslah edilmiş bu cevap dilekçesiyle ileri sürebilir. Ancak davalının bu nitelikte bir ıslah işlemini yapabilmesi, herşeyden evvel daha önce süresinde verilmiş bir cevap dilekçesinin varlığını gerektirir. Somut olayda, davalı davaya yasal cevap süresi içinde cevap vermemiş, esasen bu dilekçede ileri sürülen zamanaşımı defi de davacının savunmasının genişletilmesi itirazı ile karşılaşmıştır. Bu durumda, davalı ıslah yoluyla süresinde verilmeyen cevap dilekçesini, süresinde verilmiş hale getirmek için ıslah yolunu kullanmış olması da hukuki sonuç doğurmaz.

Mahkemece, davalının zamanaşımı defi reddedilip işin esâsına gidile ek sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve kanuna aykırı olup bozma nedenidir.

13.HD.01.12.2000, E.2000/9903 - K.2000/10802

Cevap dilekçesinde zamanaşımı definde bulunmayan davalının, daha sonra ıslah dilekçesi vererek zamanaşımı definde bulunması savunmanın genişletilmesi niteliğinde olup, davacının savunmanın genişletilmesine itiraz etmesi durumunda zamanaşımı definin reddedilmesi gerekir.

Dava hukuki niteliği itibarıyla haksız fiile dayalı tazminat davası olup, davanın (1) yıllık haksız fiile ilişkin zamanaşımı süresinin dolmasından sonra açıldığı tartışmasızdır.

Davada uyuşmazlık konusu olan husus, zamanaşımı konusunda cevap dilekçesinde bir def'i bulunmayan davalı tarafın, davada daha sonraki aşamada ileri sürdüğü bu def'in davacı tarafından **savunmanın genişletilmesi itirazı** ile karşılaşmasından sonra davalının bu defa **cevap dilekçesini ıslah ederek zaman aşımı def'inde bulunup bulunamayacağı** noktasındadır.

Bir davada davalı taraf cevap dilekçesinde ileri sürme hakkına sahip olduğu ve davanın reddini gerektiren savunma sebeplerinden zamanaşımı def'inde bulunmadığı takdirde önünde iki seçenek bulunmaktadır. Bunlardan ilki savunmayı genişleterek bu def'i daha sonra ileri sürmesi, veyahut da HUMK'nın 202/3. maddesinin kendisine tanıdığı aynı Yasa'nın 83. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş bulunan ıslah müessesesine dayanarak, cevap dilekçesini ıslah etmek suretiyle bu savunma hakkına dayanması mümkün olabilecektir.

Savunmanın genişletilmesi yolunu tercih eden davalı, masrafsız ve külfetsiz bir yolu tercih etmekte, ne var ki **karşı tarafın savunmanın genişletilmesine muvafakat etmemesi halinde** bu def'i hakkını kullanılması önlenilmekte olup bundan sonra ancak davanın esası hakkında savunma sebeplerini ileri sürebilmek imkanına sahip bulunmaktadır. Görüldüğü gibi, bu yolun tercihi davalı tarafa büyük bir risk getirmektedir. Davalının tercih edebileceği ikinci yol ise HUMK'nın 86/1. maddesinin kendisine yüklediği parasal yükümlülüğü yerine getirmek suretiyle **ıslah yoluna başvurarak cevap dilekçesinde kullanmadığı savunma hakkına, bu yolla kavuşabilmesidir.**

Bu genel açıklamalardan sonra dava konusu olaya dönüldüğünde, davalı taraf süresinde verdiği cevap dilekçesinde zamanaşımı def'ini ileri sürmeyerek, davanın esasına yönelik savunmalarda bulunmuş, davacı tarafın cevaba cevap dilekçesinde gösterdiği delillerin toplanılması istemine karşı davalı taraf da karşı delillerini mahkemeye sunmuştur. Bu aşamadan sonra her iki tarafın delilleri toplanılmış, taraf tanıkları dinlenildikten sonra

davalı taraf (...) günlü dilekçesinde zamanaşımı def'inde bulunmuş, davacı taraf ise, derhal verdiği (...) günlü dilekçesi ile zamanaşımı def'inin ileri sürülmesine yani savunmanın genişletilmesine muvafakat etmediklerini bildirerek davalı yanın bu hukuki yola başvurması önlenilmiştir.

İşte bu usuli işlemlerden sonra davalı taraf bu defa ıslah yoluna (HUMK'nın 86/1. maddesinin getirdiği mali yükümlerini yerine getirmeden) başvurmuş davacı taraf ise bu usuli işleme de karşı çıkmıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere davalı taraf, cevap dilekçesinde zamanaşımı def'inde bulunmadıktan ve mahkemece işin esasına girilip, taraf delilleri toplandıktan sonra ve davalının riskli bir usuli yol olan savunmanın genişletilmesi yolu ile ileri sürmeye çalıştığı zamanaşımı def'ini, davacı tarafın karşı çıkması ile ileri sürememesi sonucu bu usuli sorun kendi mecrasında davacı taraf yararına bu şekilde çözülmüş bulunmaktadır. Bu aşamadan sonra, davalı tarafın yasanın öngördüğü koşulları dahi yerine getirmeden, bu defa ıslah yolu ile sürdüğü zamanaşımı def'in kabulü yoluna gidilmesi isabetsizdir. HUMK'nın 202/3. maddesinin ancak aynı maddenin 2.fikrasındaki yola başvurmayan davalı tarafa tanınan bir usul müessesesi olduğunun kabulü yargılamanın kısa sürede ve adil bir çözüme kavuşturulması ilkesinin bir sonucu olmalıdır. Kaldı ki, somut olayda yukarıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere, **davanın esasına girildikten ve taraf delilleri toplandıktan sonra, zamanında kullanılması gereken bir hakkın bu aşamadan sonra kullanılmış olması, somut olay adaleti yönünden MK'nın 2. maddesinde öngörülen dürüst davranma ilkesine de aykırı olduğunun kabulü gerekir.** Nitekim, Yargıtay 3 ve 4. Hukuk Daireleri'nin uygulamalarının bu yönde olduğu dosyaya mübrez içtihat örneklerinden anlaşılmaktadır. Dairemizin örnek olarak gösterilen kararı da somut olayın özelliği bakımından bu davada emsal olarak dikkate alınamayacağı anlaşılmaktadır.

O halde, yukarıda yapılan açıklamalar karşısında, mahkemece davalı tarafın ıslah yolu ile ileri sürdüğü zamanaşımı def'inin reddi ile davanın esası hakkında tahkikat sonuçlandırılarak hüküm kurulması gerektiğinden kararın davacı taraf yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD.28.05.2004, E.2003/11314 - K.2004/6003

Islah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz ve davacının savunmanın genişletilmesine karşı çıkması halinde süresi geçtikten sonra ıslah yoluyla zamanaşımı def'inde bulunulmaz. (1086/m.83, 202)

HUMK.'nun 83. ve devamı maddelerinin hükümlerine göre davalının da usule ilişkin olarak yapmış olduğu muameleyi tamamen ıslah edebilme hakkı vardır. Ancak genel usul kurallarına göre ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Esasen davalının yapmış olduğu işlem HUMK.'nun 83. maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir. Somut olayda davalının bu istemi usule ilişkin olmayıp buradaki amacı savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş bulunan zamanaşımı def'ini eklemek suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

Somut olayda davacı genişletilen savunmaya karşı çıktığına ve HUMK.'nun 202. maddesi hükmünce davalı cevap dilekçesini hasmına tebliğ ettirdikten sonra onun izni olmaksızın savunma nedenlerini genişletemeyeceğine göre davalının zamanaşımı def'inin reddine karar verilerek işin esasının incelenmesi gerekirken davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olmakla kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.30.9.2002, E.2002/5913 - K.2002/10502

Davalı yanca cevap dilekçesinde ileri sürülmeleyen zamanaşımı definin, sonradan verilen bir dilekçe ile öne sürülmesinin düzeltim (ıslah) olarak kabulü düşünelmez.

Dava, taşınmaz mala elatmanın önlenmesi ve ecrimisil istemidir. Mahkemece, davalı tarafın zamanaşımı defi yönünden “ıslah” isteminin kabulü ile beş yıllık ecrimisile hükmedilmiştir. Oysa, yargılama sırasında davacı tarafın iddiası ve davalı tarafın savunmalarının niteliğinde bir değişiklik olmamıştır. Böyle bir durumda, davalı tarafça cevap dilekçesinde ileri sürülmeleyen zamanaşımı definin sonradan verilen bir dilekçe ile öne sürülmesi ıslah olarak kabul edilemez. HMUK. 202. maddesi 3.fıkrası; örneğin, cevap dilekçesinde sözleşmenin varlığını kabul eden davalı tarafın bu cevap dilekçesini ıslah etmek suretiyle savunmasını haksız eyleme dayanarak yapması ve bu arada zamanaşımı defini de ileri sürmesi halinde uygulanır.

O halde, davalı tarafın kabule şayan olmayan sözkonusu ıslah isteminin reddi gerekirken, aksine düşüncelerle ıslah isteminin kabulüne karar verilmesi yersizdir.

3.HD.30.11.1987, 2621-11529 (YKD.1988/6-759)

Islah yoluyla zamanaşımı savunması yapılamaz. Çünkü, genel usul kurallarına göre ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Esasen davalının yapmış olduğu işlem HUMK.nun 83.maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir.

Somut olayda davalının bu istemi usule ilişkin olmayıp, buradaki amacı savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş bulunan zaman aşımı def'ini eklemek suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup, kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

Uyuşmazlık, cevap dilekçesinde zamanaşımı def'inde bulunmayan davalı tarafın daha sonraki aşamada ileri sürdüğü bu def'in davacı tarafın savunmanın genişletilmesi itirazı ile karşılaşmasından sonra davalının bu defa cevap dilekçesini ıslah ederek zamanaşımı def'inde bulunup bulunamayacağı noktasındadır.

Davalı taraf süresinde verdiği 21.02.2006 günlü cevap dilekçesinde zamanaşımı def'ini ileri sürmeyerek davanın esasına yönelik savunmalarda bulunmuş,daha sonra 27.11.2006 tarihli dilekçesiyle ıslah yoluna başvurmuş ve ıslah dilekçesinde zamanaşımı savunmasında bulunmuş, davacı taraf ise bu usuli işleme 12.12.2006 havale tarihli dilekçesiyle karşı çıkmıştır.

HUMK.nun 83. ve devamı maddelerine göre davalının da usule ilişkin olarak yapmış olduğu muameleyi tamamen ıslah edebilme hakkı vardır. Ancak genel usul kurallarına göre ıslah yoluyla da olsa kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Esasen davalının yapmış olduğu işlem HUMK.nun 83.maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslahla ancak usule ilişkin bir işlemin düzeltilmesi amaçlanabilir.

Somut olayda davalının bu istemi usule ilişkin olmayıp, buradaki amacı savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş bulunan zaman aşımı def'ini eklemek suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur. Bu doğrudan doğruya savunmanın genişletilmesi olup, kazanılmış hakkı ortadan kaldırmaya yönelik bir davranıştır.

Davacı genişletilen savunmaya açıkça karşı çıktığına ve HUMK.nun 202.maddesi hükmünce davalı cevap dilekçesini hasmına tebliğ ettirdikten sonra onun izni olmaksızın savunma nedenlerini genişletemeyeceğine göre davalının sonradan ileri sürdüğü zamanaşımı def'inin reddi gerekir. (Bkz. Yargıtay 4. HUKUK Dairesinin 30.09.2002 T. 5913-10502, Yargıtay 4 Hukuk Dairesi 02.05.1979 T. 1979/2180-5796 K. sayılı Kararları)

Kaldı ki somut olayda yukarıda ayrıntılarıyla açıklandığı üzere davanın esasına girildikten ve taraf delilleri toplandıktan sonra zamanında kullanılması gereken bir hakkın

bu aşamadan sonra kullanılmış olması somut olay adaleti yönünden M.K.nun 2.maddesinde öngörülen dürüst davranma ilkesine aykırıdır. (Yargıtay 11. HUKUK Dairesi 28.05.2004 T. 2003/11314 E. 2004/6003 Karar sayılı Kararı)

Bu durumda mahkemece davalı tarafın zamanaşımı def'inin reddi ile davanın esasına girilerek yapılacak yargılama sonucunda uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken, somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

19.HD.24.11.2008, E.2007/6175 - K.2008/11388

Cevap layihasında unutulmuş zamanaşımı savunmasının "ıslah" yoluyla ileri sürülmesi HMUK.83. maddesine uygun bir ıslah değildir. Çünkü ıslah edilmek istenilen, aslında usule ilişkin bir işlem olmayıp, bundaki amaç, savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş zamanaşımı definin eklenmesi suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan " kazanılmış hakkı" ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur.

Dava haksız eylemden doğan tazminat isteğidir. Davalı cevap dilekçesinde zamanaşımı definde bulunmamışken, cevap dilekçesini ıslah ettiğini bildiren ikinci bir dilekçe vermiştir. Davacı vekili savunmanın genişletilmesine karşı çıkarak **ıslah yolu ile zamanaşımı definde bulunulamayacağını** ileri sürmüştür. Ancak mahkemece HMUK.83 ve sonraki maddelerinin hükümlerine dayanılarak zamanaşımı defini kabul edilmiştir. Gerçekten sözü edilen madde hükmünce davalının da usule ilişkin olarak yapmış olduğu işlemi tamamen ıslah edebilme hakkı vardır. Ancak genel usul kurallarına göre bu biçimde de olsa kazanılmış haklar ıslah ile ortadan kaldırılamaz.

Cevap layihasında unutulmuş zamanaşımı savunmasının ıslah yoluyla ileri sürülmesi, HMUK.83. maddesine uygun bir ıslah da değildir. Çünkü ıslah edilmek istenilen, aslında usule ilişkin bir işlem olmayıp, bundaki amaç, savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş bulunan zamanaşımı definin eklenmesi suretiyle savunmayı genişletip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan **kazanılmış hakkı** ortadan kaldırmaktır. Buna usulen imkan yoktur. O halde davacılar genişletilen savunmaya karşı çıktıklarına ve HMUK.202. maddesi hükmünce davalı cevap dilekçesini hasmına tebliğ ettirdikten sonra, onun muvafakatı olmaksızın savunma nedenlerini genişletemeyeceğine göre, davalının sonradan yapmış olduğu **zamanaşımı definin** reddine karar verilmek gerekirken, onun hakkındaki davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiş olması, usule aykırı olmakla bozmayı gerektirir.

4.HD.10.05.1983, 4160-5059

Davalının, cevap süresinden sonra yaptığı zamanaşımı savunmasına "savunmanın genişletilmesine onamı olmadığını" belirterek karşı çıkan davacı yararına "kazanılmış hak" oluşur ve bu hak ıslah yoluyla ortadan kaldırılamaz.

Zamanaşımı, alacak hakkının belli bir süre kullanılmaması yüzünden dava edilebilme niteliğinden yoksun olmayı ifade eder. Zamanaşımı, alacak hakkını sona erdirmeyip sadece onu eksik borç haline dönüştürür. Borçlar Yasası'nın 140.maddesi gereğince kişisel bir defii olan zamanaşımı savunması yasal süresi içinde ileri sürülmediği zaman mahkemece kendiliğinden gözetilemez. Genel olarak savunma nedenlerinin ve bu arada zamanaşımı definin, HMUK'nun 195.maddesi gereğince esasa cevap süresi içinde bildirilmesi gereklidir. Süre geçtikten sonra ileri sürülebilmesi, başka bir deyişle, savunmanın genişletilmesi, bazı koşulların bulunmasına bağlıdır. (HMUK.202/2) Davacı taraf "savunmanın genişletilmesine" karşı çıkarsa mahkeme, süresinde ileri sürülmeyen zamanaşımı savunmasına değer veremez.

Somut olayda, davalının süre geçtikten sonra ileri sürdüğü zamanaşımı savunmasına davacı karşı çıkmış ve süresinde ileri sürülmeyen zamanaşımı defini kabul etmediğini bildirmiştir. Davacının karşı çıkma iradesini bu şekilde açıklamasından sonra artık ıslah dilekçesinden söz edilerek zamanaşımı savunmasına değer verilemez.

Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilerek, davalının zamanaşımı defi reddedilip işin esası incelenerek varılacak sonuca uygun bir karar verilmesi gerekirken, yerinde olmayan yazılı gerekçeyle, istemin zamanaşımı nedeniyle reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.14.12.2009, E.2009/13771 - K.2009/14125

Cevap dilekçesi usule ilişkin bir işlem olup, sürenin geçirilmesi durumunda başvurulacak yol “ıslah” değil “eski hale getirme”dir. Cevap dilekçesinin süre yönünden ıslahı diye yasada bir hüküm yoktur ve usule uygun değildir. Bu yolla kazanılmış haklar ortadan kaldırılamaz. Çünkü ıslah edilmek istenilen aslında usule ilişkin bir işlem olmayıp, cevap dilekçesinde unutulmuş zamanaşımı savunmasının eklenmesi suretiyle savunmanın genişletilip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve böylece davacı yararına oluşmuş bulunan “kazanılmış hakkı” ortadan kaldırmaktır. Buna usulen olanak yoktur.

Dava haksız eylemden doğan bakiye zararın ödetilmesi isteğidir. Davalı on günlük süre geçtikten sonra vermiş bulunduğu cevap dilekçesinde **zamanaşımı definde bulunmuştur**. Davacılar, bu defi cevap süresi içinde yapılmadığından **savunmanın genişletilmesine muvafakat etmediklerini açıklamışlardır**. Bunun üzerine davalı yeni bir dilekçe vererek cevap layihasını süre yönünden **ıslah ettiğini** bildirmiş ve mahkemece dava dilekçesinde cevap süresi gösterilmemiş olması karşısında davalının ilk oturuma kadar zamanaşımı definde bulunmaya hakkı olduğundan ve ıslah talebinde de bulunduğundan zamanaşımı yönünden davanın reddine karar vermiştir.

HMUK. 179. md.si hükmüne göre dava dilekçesinde bulunması gereken hususlardan biri de karşı tarafın hangi sürede cevap vereceğidir. Ancak m.195 'de davalının esas hakkındaki cevabını on gün veya hakim tarafından bir süre tayin edilmiş ise o süre içinde bildirmek zorunda olduğu yolunda bir hüküm vardır. Bu hüküm karşısında eğer hakim tarafından ayrıca bir süre tayin edilmemişse dava dilekçesinde cevap süresi gösterilmemiş olsa bile on gün içinde cevabın bildirilmesi gerekmektedir. O halde mahkemenin dava dilekçesinde cevap süresinin gösterilmemiş olmasından ötürü ilk oturuma kadar zamanaşımı definde bulunabileceğine dair kabulü yasal dayanaktan yoksundur.

Islah talebine gelince: HMUK. 83. md.si hükmüne göre iki taraftan her biri usule ilişkin olarak yaptığı işlemleri tamamen veya kısmen ıslah edebilir. Aynı kanunun 87. maddesi hükmüne göre ise ıslah talebinin doğurduğu sonuç teşmil edilen noktadan itibaren usule ilişkin bilcümle muamelelerin yapılmamış sayılmasıdır. İnceleme konusu olan bu davada davalının yapmış olduğu usule ilişkin işlem davaya cevap vermekten ibarettir. Bu işlemin ıslah edilmesinin istenilmesi halinde doğacak sonuç, önceki cevap dilekçesinin verilmemiş sayılması ve yeni bir cevap süresinde olmayacaktır. Usule ilişkin bir sürenin geçirilmesi halinde, bu sürenin geçirilmemiş sayılması için başvurulacak yol **ıslah değil, eski hale getirmedir**. HMUK.166. md.si hükmüne göre, bu kanunun veya hakim tarafından belirlendiği kesin sürenin geçmesiyle düşmüş olan hak, hali sabıka irca edilebilir. Bu yolda ileri sürülecek talebin kabulü halinde düşmüş olan hak avdet etmiş olur. Ancak inceleme konusu olan bu olayda eski hale getirme isteğinde bulunulmamış, sadece kanunda olmayan cevap dilekçesinin süre yönünden ıslahı diye bir deyim kullanılarak cevabın on günlük süre içinde verilmiş bulunduğu kabulü istenmiştir. Bu şekilde ileri sürülen istek hiçbir yönü ile usule uygun değildir.

Davalının bu isteği “cevabın ıslahı” olarak kabul edilse bile sonuç değişmez. Dairemiz 2.5.1979 gün 1979/2190 E. 1979/5796 K. sayılı kararında davalının usule ilişkin olarak yaptığı muameleyi tamamen ıslah edebilme hakkı veren genel usul kurallarına göre, bu biçimde de olsa **kazanılmış haklar ıslah ile ortadan kaldırılamayacağı**, esasen onun yaptığı işlemin yasa hükmüne uygun bir ıslah olmadığı, çünkü ıslah edilmek istenilen aslında **usule ilişkin bir işlem olmayıp bundaki amacın savunmanın niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece cevap dilekçesinde ileri sürülmesi unutulmuş olan zamanaşımı definin** eklenmesi suretiyle savunma genişletilip davanın bu nedenle reddini sağlamak ve

böylece davacı yararına doğmuş bulunan **kazanılmış hakkı** ortadan kaldırmak olduğu ve buna da usulen cevaz bulunmadığı içtihat edilmiştir.

O halde zaman aşımı definin reddine karar verilmesi gerekirken, davanın zaman aşımı yönünden reddine karar verilmiş olması usule aykırıdır.

4.HD.11.01.1988, 5186-8535) (ABD.1989/2-371

Hak düşürücü olan on günlük cevap süresi içinde zaman aşımı def'i ileri sürülmemiş, süresinden sonra yapılan zaman aşımı def'ine karşı çıkılmış ise, hakim, esasa girmeden davayı red etmekle yükümlüdür.

Hakim, süresi içinde zaman aşımı def'i yapılmamış ise davanın esasına girecektir.

Olayda davalı süresi geçtikten sonra zaman aşımı def'inde bulunmuştur. O halde, ıslahla giderilebilecek usule ilişkin hukuki bir yanlış işlemin varlığından da söz edilemez.

Yasal sürelerin ıslahla etkisiz hale getirilmesi de olası değildir. Zira yasal süreler tarafların yapması gereken usuli bir işlem değildir.

O halde davalı yönünden yapılmamış hükmünde olan zaman aşımı def'inin dikkate alınması, işin esasının incelenmemesi doğru bulunmamıştır.

(1086 s. HUMK/83, 84, 87, 163-180, 187, 201, 202)

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Öncelikle usul hukukunun olayla ilgili temel kavramlarının tanımını yaptıktan sonra kanun irdelenmesi olayın daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Islahın Tanımı:

1- Öğretideki hakim görüşe göre tanım: Islah, taraflardan birinin yapmış olduğu bir usul işleminin tamamen veya kısmen düzeltilmesidir. (Kuru-usul 1974 s. 608; Postacıoğlu-usul s. 453; Berkin-usul 145; Bilge/Önem s. 358; Karafaki s. 236; Üstündağ usul s. 454; Yılmaz-ıslah 1982 s. 26) Benimsenen bu tanım Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 83. maddesinde anlamını bulan tanıma en yakın tanımdır.

2- Islah iddia ve savunmanın değiştirilmesi ve genişletilmesi yasağını ortadan kaldıran bir imkandır. (Üstündağ Medeni Yargılama Hukuku 1989.04.bası S. 454) Dava: Bir başkası tarafından (davalı) öznel (subjektif) hakkı zedelenen veya tehlikeye sokulan veya kendisinden haksız bir istekte bulunulan kimsenin (davacı) mahkemeden hukuki korunma istemesidir. Mahkemelerin hukuki korumayı, en çabuk en adil ve ekonomik koşullarda yerine getirmesini sağlamak üzere usuli kurallar düzenlenmiştir. Usul kurallar genellikle emredici kurallardır. Tarafların ve hakim'in bu kurallara uyması zorunludur. Islahla (usule ilişkin işlemlerden kabul edilen) iddia ve savunmaların değiştirilebilmesine usulde yer verilmesi, davaların çabukluğu ve ekonomikliği nedenlerinden kaynaklanmaktadır.

Islahla ilgili Usul kuralları:

1- Usule ilişkin işlem tamamen veya kısmen ıslah edebilir. (HUMK.m.83) Tahkikata tabi davalarda ıslah tahkikat sona erinceye dek yapılabilir. (HUMK.m.84)

2- Islah yapan tarafın, ıslahı götürdüğü tarihe kadar yapılmış olan işlemlerin, yapılmamış olmasını sağlar. (HUMK.m.87)

3- Davalı cevap dilekçesi ile karşılık dava dahil olmak üzere tüm iddia ve savunmalarını ve savunma nedenlerini birlikte bildirmek üzere cevap dilekçesini davacıya tebliğ ettirdikten sonra onun onayı olmadan savunma nedenlerini genişletemez, değiştiremez.(HUMK.m.202)

Islah, bu kuralların (HUMK.m.202/1.02.3) ayrıcasıdır. Öğretide tartışılan konu (HUMK.m.202/son) **Islahın süreli usul işlemlerini kapsayıp kapsamayacağıdır.**

Öğretideki bu tartışmaya girmeden önce, davanın açılması sonuçları iddia ve savunmanın ne şekilde yapılması gerektiğine ilişkin usul kurallarına değinmekte yarar vardır. Davacı dava dilekçesi ile iddiasını ve iddianın dayanağı olan tüm olayları hukuki nedenlerini

açıklamak (HUMK.m.179), davada dayanacağı delilleri bildirmekle yükümlüdür. (HUMK.m.163-180)

Dava açılmakla taraflar yönünden oluşan sonuçlar:

- 1- Davalının onayı olmadan davacı davasının takipsiz bırakamaz.
- 2- Davalının onayı olmadan davacı davasını genişletemez, içeriğini değiştiremez.
- 3- Davada feragat ve ıslah bu kuralların ayrıcasıdır. (HUMK.m.185)

İlk itirazlar (HUMK.m.187) ilk itirazların ileri sürülme zamanı:

İlk itirazlar davalı için cevap için öngörülen on günlük süre (HUMK.m.195) içinde veya hakim bir süre belirlemiş ise belirlenen bu süre içinde bildirilmelidir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 198. maddesinin ön gördüğü ayrıcalıklardan yararlanma halinde öngörülen süre içinde bir itirazın yapılmış olması gerekir. Davalı cevap vermek zorunda değildir. Davayı cevapsız bırakabilir. Bu halde uygulama davanın tümüyle red edilmiş olması olarak değerlendirilmektedir. (HUMK.m.201) Ancak cevap verilmiş ise cevabın yasal süre içinde yapılmış olması ve davalının dayandığı tüm olayları ve yasal dayanaklarını iddia ve savunmalarını kapsaması gerekir. (HUMK.m.201-202)

Yasanın belirlediği sürelerin hukuki niteliği:

Yasanın belirlediği süreler kesindir. Bu süreler içinde yapılması gereken işlem yapılmamış ise bu hak sakıt olur. Hakim belirlediği sürenin kesin olduğunu kararlaştırılabilir. Aksi halde süreyi geçiren taraf yenisini isteyebilir. (HUMK.m.163)

Yasanın belirttiği süreler ve hakimın kesin olarak verdiği süreler ile hakimın verdiği ikinci süre **hak düşürücü süredir.** Bu husus yasada “bu hak sakıt olur”ve “ikinci süreyi kaçıran tarafa yeniden süre verilmez.”Sözleriyle açıklanmıştır. (HGK. 7.10.1994 gün 1417/612 sayılı karar) Hak düşürücü süreleri hakim tarafların ileri sürmesini beklemeksizin doğrudan dikkate alır. Zira yasa koruyucunun hak düşürücü süreyi koymasında kamu yarar egemendir.

Hukuki işlemin ıslahla düzeltilmesi, geçerli bir hukuki işlemin varlığını gerektirir. O halde dava dilekçesi olmadan davacının, cevap dilekçesi olmadan, davalının ıslah işlemine baş vurması mümkün değildir. Hak düşürücü süreye tabi bir dava, süre geçtikten sonra açılmış ise, dava koşulu bulunmadığından; dava belirlenen zaman aşımı süresi geçtikten sonra açılmış ise davalının yukarıda belirtilen ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 163. maddesi uyarınca, **hak düşürücü olan on günlük cevap süresi içinde zaman aşımı def'i ileri sürülmemiş,** süresinden sonra yapılan zaman aşımı def'ine karşı çıkılmamış ise, hakim, esasa girmeden davayı red etmekle yükümlüdür. Hakim, süresi içinde zaman aşımı def'i yapılmamış ise davanın esasına girecektir. Süresinden sonra yapılmış olan zaman aşımı def'i hiç yapılmamış gibidir. (2.H.D. 31.03.1995 gün 2932/3861 ve 12.06.1995 gün 6121/6916 s. kararları) Belirtilen bu kabul şekli, yargının kararlılık kazanmış görüşüdür. (15.H.D. 19.12.1975 gün 4013-5019 s. karar) Bu düşünceler çerçevesinde **süresi geçtikten sonra yapılmış ve karşı çıkılmış bir savunma hiç yapılmamış gibidir.** Aynı hukuki sonucu doğurur. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 83. maddesi taraflardan birinin usüle ilişkin işlemini ıslah yolu ile düzeltilmesi mümkün kılınmıştır. Davaya cevap verilmemiş, veya verilen cevap verilmemiş hükmünde kabul görmüş ise, **ortada yapılmış bir işlem olmadığından, o işlemin düzeltilmesi de söz konusu edilemez.**

Zaman aşımı def'i Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 187. maddesinde sayılan ilk itirazlardan olmamakla beraber öğretisi ve uygulamada zaman aşımı def'inin de on günlük cevap süresi içinde yapılması gerektiğinde görüş birliği vardır. O halde cevap süresi içinde yapılmamış olan zaman aşımı def'inin dikkate alınması davacının karşı çıkmamış olması ile olasıdır. (HUMK.m.202/2) Diğer taraf onay vermemiş ise zaman aşımı def'i yapılmamış gibidir. Dikkate alınmaz. Somut olayda zaman aşımı def'i cevap için öngörülen on günlük hak düşürücü süre geçtikten sonra yargılama sırasında sözlü olarak yapılmış ve davacı bu def'a süresinde karşı çıkmıştır. O halde yukarıdaki açıklamalar gereği zaman aşımı def'i yapılmamış gibidir. **Yapılmamış hukuki bir işlemin ıslahla düzeltilmesinin düşünülməsi temel hukuk**

kurallarıyla bağdaşmaz. (Üstündağ, süresinde cevap vermemenin müeyyidesi vardır. İstanbul barosu dergisi 1962 sayı 4 sh.34)

2- **Süresinde yapılmayan zaman aşımına karşı çıkılmakla karşı koyan taraf için yasadan kaynaklanan kazanılmış hak doğmuş olur. Kazanılmış bir hak ıslahla ortadan kaldırılamaz.** Zira bir tarafa hak tanınırken, diğer tarafın hakkı ortadan kaldırılmakla Anayasal eşitlik ilkesi zedelenmektedir. (Anayasa Md.10)

3- Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 202/son fıkrası cevap dilekçesini süresi içinde verenlere tanınmış bir olanaktır. **Süreyi geçirmiş olanlar bu haktan yararlanamaz.** (Üstündağ a.g.e. sh.35)

4- Yargının kararlılık kazanan uygulamalarında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 202/son fıkrasının zaman aşımı def'inde, uygulanma olanağı bulunmadığı yönündedir. (13.H.D.01.12.2000 gün 9903-10802 S.K.) Olayımızda davalı süresi geçtikten sonra zamanaşımı def'inde bulunmuştur. O halde, ıslahla giderilebilecek usule ilişkin hukuki bir yanlış işlemin varlığından da söz edilemez. **Yasal sürelerin ıslahla etkisiz hale getirilmesi de olası değildir. Zira yasal süreler tarafların yapması gereken usuli bir işlem değildir.** O halde davalı yönünden yapılmamış hükmünde olan zaman aşımı def'inin dikkate alınması, işin esasının incelenmemesi doğru bulunmamıştır. Hükmün açıklanan nedenlerle bozulmasına oyçokluğuyla karar verildi.

2.HD.04.06.2001, E.2001/7431 - K.2001/8660

www.TazminatHukuku.com
celikahmetcelik@ttmail.com